

dem prædictam suspensio relaxetur. Inferiores vero ab Episcopis sententiam excommunicationis incurvant, a qua, nisi in mortis articulo constituti, ab alio, quam a Romano Pontifice, absolutionis beneficium nequeant obtinere, Roma 4. Non. Jun. 1569.

TITULUS XVI.
DE DECIMIS.
CAP. UN.

Ecclesiasticis personis decimas, & alia onera imponentes absque licencia Papæ excommunicantur.

Sixtus V. ex Bulla cœne Domini.

Excommunicamus & anathematizamus omnes eos, qui aut collectas, decimas, taleas, præstantias, & alia onera clericis, prælati, & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, monasteriorum, aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & preventibus hujusmodi, absque Rom. Pont. speciali & expressa licentia imponunt; & diversis etiam exquisitis modis exigunt; aut imposita, etiam a sponte dantibus & concedentibus recipiunt: neconon qui per se, vel alium, seu alios, directe vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem, aut votum, seu suffragium, palam vel occulte, præstare non verentur, cujuscunque sint præminentiae, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Dukes, Comites, Barones, Republica & alii potentatus quicunque, etiam regnis, provinciis, civitatibus, & terris quoquo modo præsidentes, aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti: innovantes de creta super his per facros canones, tam in Lateran. novissime celebrato, quam alii Conciliis generalibus edita, etiam cum censuris & poenis in eis contentis.

TITULUS XVII.
DE RELIGIOSIS DOMIBUS, ET
MONTIBUS PIETATIS.
CAP. I.

Piorum locorum & monasteriorum exemptio ab onere hospitandi milites.

Pius IV.

Cum, sicut non sine gravi dolore nobis innout, omnia & singula, seu quamplurima hujus almae urbis, ac etiam nostri Ecclesiastici conventus & monasteria, & alia Ecclesiastica, & pia loca, tam secularia, quam regularia, & a personis religiosis quomodolibet inhabitata, eo tempore, quo equites & milites ejusdem almae urbis ac status Ecclesiastici præfati, pro defensione ipsius urbis & status adversus infestissimum Turcum tyrannum, vel ob alias, quæ pro tempore fese offerunt, causas expediri, & ad diversa ejusdem status loca transmitti contingit, ab eisdem equitibus & milibus perturbentur & molestentur, ipsique conventus, monasteria, & alia Ecclesiast. & pia loca, in eorundem equitum seu militum distributione, nonnullos eorundem equitum & militum, intra eorum domos & monasteria hospitio recipere & recipere cogantur, in maximum eorum detrimentum, divini cultus perturbationem, gravissimum religionis dedecus, Dei optimi offensam, & non solum præter omnem nostram intentionem, verum etiam intollerabilem animi nostri amaritudinem. Quapropter nos in præmissis, quantum cum Deo possumus, de optimo remedio celeri manu providere, ac monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum & piorum locorum hujusmodi personarum Deo altissimo die noctuque famulantum quieti, integrati, & decori consulere volentes, motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apost. potestatis plenitudi-

ne, universis & singulis, tam dictæ almæ urbis, quam totius status præfati Gubernatoribus, Potestatibus, Ducibus, & Capitaneis, communitatibusque & universitatibus, & aliis, ad quos spectat & pertinet, ac spectabit & pertinebit quomodolibet in futurum, ne deinceps perpetuis futuris temporibus in eorundem militum, & equorum distributione, tam in transeundo, quam inibi commorando, communitatib. & universitatibus, videlicet ne distos equites ac milites in eisdem monasteriis, cœnobis, domibus, & aliis Ecclesiasticis & piis locis, sub duorum millium ducatorum atri Camerae Apollon. ipso facto applicand. & aliis arbitrii nostri poenis, quovis quæsto colore, causa, ingenio, sive prætextu distribuere sive assignare, vel ad alios recipiendum, & hospitio excipendum cogere; ipsis vero Capitaneis & Ducibus, ne eisdem suos equites & milites sub indignationis nostræ, ac privationis officiorum suorum, alisque etiam arbitrii nostri poenis, in dictis monasteriis, cœnobis, domibus, & aliis Ecclesiasticis & piis locis, etiæ communates & universitates ipsæ eadem loca eisdem assignent, distribuant. Gubernatoribus vero, & ipsarum civitatum & locorum Prætoribus, ac aliis officialibus quibuscumque, quo minus præmissa ab ipsis communitatibus & universitatibus, ac Capitaneis, & Ducibus fiant, sub ejusdem indignationis nostræ, ac etiam privationis officiorum suorum præfatorum respectivæ poenis, auctoritate Apostolica, finant vel præmittant, inhibemus, præcipimus, committimus & mandamus. Et insuper tam illis, quam equitibus, & militibus præfatis, ne monasteria, cœnobia, & loca pia hujusmodi in personis, rebus, & bonis, aut alias desuper quomodolibet molestare, perturbare, impeditre & inquietare, seu molestari, perturbari, vel alias inquietari facere audeant, seu præsumant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub jam dictis poenis eadem auctoritate inhibemus, præcipimus, committimus, & mandamus, ipsa monasteria, cœnobia, domos, & alia Ecclesiastica & pia loca, ex nunc ab eisdem militibus & equitibus, ac onere illos hospitio excipiendi, motu & auctoritate similibus eximendo, & totaliter liberando, ac libera & immunita faciendo.

CAP. II.

Ordinis mendicantium cœnobia, monasteria, & prædia & collectis, subsidiis & hospitiis militum eximuntur.

Idem.

Dum ad uberes, quos sacri mendicantium ordines in agro Dominicano quotidie faciunt, fructus attente respicimus, & attenta considerationis indagine perscrutamus ipsorum religionis sinceritatem, & voluntaria paupertatis habitum, in quibus sub humilitatis spiritu devotum Altissimo præstant famulatum, dignum, quin potius debetum reputamus, ut illis ea libenter concedamus, per quæ semotis quibuslibet gravaminibus promptiores ejusdem Altissimi inhærent servitiis. Hinc est, quod nos volentes eosdem mendicantium ordines, & dilectos filios, eorum fratres, & Monachos, ceteraque personas, ac etiam moniales quaslibet ejusdem ordinis, sub illorum cura degentes specialibus favoribus & gratiis prosequi, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, omnes & singuli mendicantium ordinum hujusmodi fratres, Monachi, & dilectæ filiæ in Christo moniales seu sorores, ac alia utriusque sexus personæ regulares, ubilibet per totum Christianum orbem diffusi & constituti, illorumque monasteria, cœnobia, domus, conventus, Ecclesiæ, capella, oratoria & alia loca, etiam unita, ac membra, & dependentia, necnon terra cultæ & incultæ, professions, prædia, agri, & alia omnia & singula mobilia & immobilia, ac se mo-

vita

ventia, & ubilibet, ac in quibuscumque rebus consistentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarii, locatarii & affustarii, negotiorumque suorum gestores universi, quomodolibet nuncupati, nunc & pro tempore existentes in perpetuum, ab omnibus & singulis exactionibus tam urbanis, quam rusticis, necnon datis, gabelis, pedagis, vectigalibus, collectis, impositionibus, & oneribus, ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quam personalibus, meritis & mixtis, etiam subficio triennali, & augmento, ac foederalibus, equorum taxis, militumque hospitii, ac alias quibuscumque nominibus nuncupatis, quavis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quæ laicis, ac aliis quibusvis quomodolibet imponi consueverunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque mercium & rerum cujuscumque generis, vel qualitatibus existentium, tam per mare & aquam dulcem, quam per terram undevi & quomodocumque pro tempore delatum, necnon animalium quorumcumque mortuorum & vivorum, & quæ alias quomodolibet & ex quavis causa ac super quibuscumque rebus, tam in alia urbe nostra, quam extra eam ubilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur, necnon a contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tam provictu, & vestitu, quam quocunque alio usu suo tantum, ac tam emendo quam vendendo, & alias quomodolibet negotiando, necnon etiam a solutione quadrantis pro singulis libris carnium de animalibus, quæ nunc & pro tempore ex armatis occidi contigerit, neenon etiam, quæ in suis ædibus, prædiis, & possessionibus privatim detinent & nutrunt, ac a contributione sumptuum & expensarum, qua aliquando pro pontibus, & viis, aqueductibus, muris, moenibus, aliis machinis struendis, & reparandis seu reficiendis, ac civitatum, terrarum, & locorum quorumcumque fortificationibus, necnon etiam alias in omnibus per omnia, ac tam in dicta urbe, quam extra eam ubilibet penitus, & omnino liberi, immunes & exempti, ac libera & exempta, liberaque immunia & exempta sint & esse censeantur, ac pro talibus teneant & repudientur. Quoique terræ, agri, possessiones & loca arativa, ut præfertur, in illis, quæ aliquando pro paseuis animalium ad certum tempus reservantur, nullatenus unquam comprehendantur, nec comprehendi censeantur, ac etiam monasteria, cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcumque militum, tam equitum quam pedum hospitii, quemadmodum magno cum nostro dolore hucusque in perisse locis factum comperimus, nequaquam assignentur, nec assignari debeant. Rom. 29. Jul. 1566.

CAP. III.

Montes pietatis Christiana charitate erecti, & auctoritate Apostolica probati & confirmati, & ab usurario fænore alieni, hæc sunt.

Leo X. ex Concilio Lateranensi.

Intra multiplices nostræ sollicitudinis curas, illam in primis suscipere pro nostro pastorali officio debemus, ut quæ salubria & laudabilia, ac catholica fidei consona, & bonis moribus conformia nostro tempore non solum enucleentur, verum etiam ad posteros propagentur, & quæ materiam scandali præbere possent, penitus succidantur, & radicibus extirpentur, nec pullulare usquam finantur in agro Dominicano, & vinea Domini Sabbatho, ea duntaxat confert permittendo, quibus fidelium mentes paci spiritualiter possint, eradicatis zizaniis, & oleastri sterilitate succisa. Sane cum olim inter nonnullos dilectos filios sacra Theologia Magistros, ac Juris utriusque Doctores, controversiam quandam, non sine populorum scandalio, & murmuratione exortam, & nuper his diebus innovatam esse comperierimus, circa pauperum revelationem in mutuis eis publica auctoritate faciendis, qui Montes pietatis vulgo appellantur, quique in multis Italæ civitatibus, ad subveniendum per hujusmodi mutuum pauperum inopis, ne usurarum voragine degluti-

quibus

quibus si non omni, saltet vel media ex parte, hujusmodi montium ministrorum solventur impensa, ut ad levorem artis solvendi portionem, medio hoc, pauperes gravari contingat, ad quos cum hujusmodi census assignatione, pro impensarum supportatione erigendos, Christifideles majoribus indulgentiis invitandos esse decernimus. Omnes autem religiosos & Ecclesiasticos ac seculares personas, qui contra presentis declarationis & sanctionis formam de cetero praedicare, seu disputare, verbo vel scriptis, aucti fuerint, excommunicationis latæ sententia poenam, privilegio quoconque non obstante, incurre volumus. Romæ in Concil. Lateran. 4. Non. Maji, 1515.

C A P. IV.

Licentie hactenus concessae mulieribus ingrediendi monasteria ac domos Carthusiensium, & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam mendicantium, revocantur.

Pius V. ex Concilio Tridentino.

Regularium personarum, qua relusto seculo, Dei se obsequio dedicarunt, pro commissio nobis officio quieti consulere cupientes, ad ea remonda, quæ religiosum earum propositum impedit possunt, curam nostram libenter impendimus, ut nullare, quæ eas a divino cultu avocet, præpeditæ, secundum ordinem suorum regularia instituta, & decretum sacri Tridentini Concilii, tranquillis mentibus gratum Altissimo impendere possint famulatum. Quia igitur & Carthusiensium ordinis, & aliorum regularem vitam professorum quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres, modestia matronalis oblita, domos ac monasteria eorum, contra ipsorum instituta, prætextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum, ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis Præsidentibus aliquando recusantibus & renentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine gravi laicorum etiam offensione ac scandalo, si quando admitti nimis facile videantur: huic rei providere volentes, motu proprio, & exacta scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnes & singulis facultates ac licentias ingrediendi monasteria ac domos Carthusiensium, & aliorum quorumcunque regularium ordinum, etiam mendicantium, mulieribus cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & quacunque dignitate, ac præminentia prædictis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, sub quibuscunque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus & efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis ab Apostolica sede quomodocunque concessas, quarum tenores perinde ac si de verbo ad verbum præfribus infererentur, haberi volumus pro expressis, teneore presentium revocamus, & easas, irritas, & inanes esse decernimus, districte prohibentes, mulieribus quidem prædictas facultates & licentias prætendentibus, sub excommunicationis latæ sententia poena, postquam harum literarum notitiam haberint, a qua non possint, nisi a nobis, aut a Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolvit, præterquam in mortis articulo, nec dictas domos & monasteria ingredi audeant. Ipsius vero monasteriorum & conventuum Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis Præsidentibus, quoconque nomine vocentur, & eorum Monachis, canonici, & fratribus, five mendicantibus five non mendicantibus sub privationis officiorum, que in presentia obrincent, & inhabilitatis in posterum ad illa & alia omnia, & suspensionis a divinis ipso facto sine alia declaratione incurridis poenis, ne eas introducere, admittereve presumant.

Paulus IV.

Inaudi intra septa monasteria nemini liceat, cujuscunque sexus, conditionis aut etatis fuerit, sine licentia Episcopi aut

superioris in scriptis obtenta, qua nec uti conceditur, nisi urgentibus necessitatibus.

Gregorius XIII. ex Concilio Tridentino.

Ubi gratiae & indulta ab hac sede concessa, successus temporis incommodum afferre noscuntur, expedit illa salubri præsidio consilio submoveri. Proinde Sanctimonialium quieti & tranquillitati consulere, ac omnia, quæ illas a spiritualium rerum cogitatione & exercitio avocant, impedimenta tollere, periculaque & scandala ab eis removere cupientes, auctoritate presentium revocamus & abolemus omnes & quoconque licentias ac facultates ingrediendi monasteria, domos, & loca monialium, ac etiam virorum quorumvis ordinum, quibusvis etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & aliis cujuscunque status & conditionis mulieribus, ac etiam omnes & quoconque licentias ingrediendi monasteria, domos, & loca ipsarum Sanctomialium, quibusvisque viris, etiam ejusdem status & dignitatis, tum a prædecessoribus nostris, quam etiam a nobis, & sedis Apostolica Legatis, aut aliis ex quibusvis quantumcunque urgentibus causis, sub quibusvis tenoribus, & etiam derogatoriis, revocatorum restitutoribus, aliisque efficacioribus clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam moto proprio & ex certa scientia, deque Apostolica potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumque Principium contemplationem, vel supplicationem concessas, confirmatas, ac etiam iteratis vicibus renovatas, casuamque, & annullamus literas desuper confessas & processus habitos per eisdem. Inhibentes eisdem, qui illas obtinuerunt, sub excommunicationis poena ipso facto incurrida, super qua a nemine, nisi a Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impetriri, ne ipsarum licentiarum prætextu monasteria hujusmodi quovis modo ingredi audeant, Abbatissis vero, necnon Abbatibus, conventibus, ac aliis monasteriorum utriusque sexus superioribus, & personis, quoconque nomine vocentur, districte præcipimus, sub eadem excommunicationis poena, necnon privationis dignitatum, beneficiorum & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illum & alia in posterum obtinenda, ne in monasteria, domos, & loca sua quoquam prætextu hujusmodi licentiarum & facultatum ingredi faciant vel permittant. Quin etiam sub eisdem poenis ipso facto incurridis prohibemus atque interdicimus omnibus & quibusvisque personis Ecclesiasticis & secularibus, ac etiam ordinum quorumcunque etiam mendicantium regularibus, ne prætextu licentiarum ab Episcopis vel superioribus, quibus illas concedendi in casibus necessariis tantum ex decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne monasteria ipsa monialium pro libito, sed necessitatibus urgentibus dantur ingredi, neve moniales sub eisdem poenis illos aliter admittere presumant. Romæ Idib. Junii, 1575.

TITULUS XVIII. DE REGULARIBUS, ET RELIGIOSIS EXTRA CLAUSTRA VAGANTIBUS.

C A P. I.

Poenæ eorum, qui in etate legitima religionis votum emitentes a professo vita instituto deficiunt & ad alios ordines vagantur.

Paulus IV.

Postquam divina bonitas nos (licet immitteros) ad summum Apostolatus fastigium assumere dignata est, nunquam cessavimus abusus, qui in Ecclesia Dei, seu nimia sedis Apostolica indulgentia, seu hominum malitia irrepsisse cernuntur, pro viribus tollere, & Ecclesiam ipsam in pristinum candorem restituere, diversas ad hoc saluberrimus constitutiones edendo, & in viola-

De Regularibus & Religiosis extra claustr.

154

violabiliter observeri mandando. Verum cum non omnia uno & eodem tempore excoxitari, nedum perfici potuerint, quinquo circa ea sit nobis flagulis ferme diebus aliquid entrematum, abusui apostasie, quæ per regulares personas sub diversis falsis prætextibus quotidie incurritur, ulterius patendum non est & censumus. Nam licet diversi Rom. Pont. prædecessores nostri per eorum constitutiones complura contra apostasiam hujusmodi ediderat statuta, & ordinationes, nondum tamen est plenum contra eam ad inventum remedium. Quinquo diversi diverlorum etiam mendicantium ordinum religiosi propriæ salutis immemores, Deique timore postposito, sub prætextu alii videlicet, quod religioni, & ordini in genere ob varia confictas causas astricti non sunt, & superinde sententiam declaratoriam obtinuerint: alii quod beneficium Ecclesiasticum curarum affectati sunt: alii quod extra regularia sui ordinis loca standi, & alii bene ficio Ecclesiastico deserviendi a suis superioribus licentiam habeant, & alii diversis aliis confictis coloribus. Alii vero nullo suffulti prætextu, sed temeritate propria contra proprium juramentum per eos in eorum professione præstitum & regularia sui ordinis instituta extra claustra suorum regulatum locorum degunt, & in seculo aliqui habitu sui ordinis retento, aliqui illo abjecto in habitu Presbyterorum secularium, & complures in habitu laicali temere vagantur. Et postquam Deo fidem fallere non sunt veriti, cetera omnia quantumvis gravissima, & detestanda, levia, & licita reputantes. Alii parochianos eorum curæ commissos falsam doctrinam docere, & pravis opinionibus ac heresis repelle, alii uxores ducent, alii five paupertate eos cogente, five diabolico instinctu secularibus, & mechanicis negotiis ledare. Alii editionibus popularibus, conjurationibus contra Principes, & alios, ac quibusvis aliis fatis actibus se implicant, & cetera omnia nequitissima facere presumunt in gravissimam divinæ majestatis offensam, & religionis opprobrium, ac animarum suarum petniciem, & aliorum Christifidelium scandalum.

Quamobrem considerantes Apostatas hujusmodi infinitis erroribus in eadem Dei Ecclesia causam præstare, & propriae volentes contra apostasiam ipsam plenius provide, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine omnes, & singulos, qui post professio nem per eos in etate legitima constitutos, aliquo approbato, etiam militari ordine pure & libere emissam, vel si ante etatem legitimam professi fuerint, post illam per eos in ipsa etate legitimam constitutos, pure, & libere, ratam, & gratam habitam temeritate propria, aut quovis prætextu, vel causa, etiam si religioni, & ordini non astrictos esse sine causa cognitione, & his, quæ a jure regiruntur, servari omisis, vel non legitime probatis declarari obtinuerint, aut beneficium Ecclesiasticum, etiam curatum non legitima præcedente dispensatione possideant, vel aliqui beneficio Ecclesiastico etiam curato alterius nomine deserviant, extra claustra suorum regularium locorum degunt, aut in posterum degent, omnibus, & singulis beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura, secularibus, aut sui, vel cuiusvis ordinis regularibus per eos quomodolibet obseruant, & de cetero obrinientibus cujuscunque qualitatis fuerint, ac fratribus, redditibus, & provebitibus Ecclesiasticis, eis quomodolibet reservatis, seu assignatis, necnon Baccalaureatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magisterii, ac quibusvis aliis in jure Canonico, vel civili, Theologia, seu Medicina, vel artibus, aut quavis alia facultate, gradibus per eos, etiam antequam religionem ingredierentur, obtentis, seu affectatis, necnon quoconque ministerio Ecclesiastico,

a Additæ ea que in c. 27. Conc. Agath. & Trid. sess. 24. c. II. def. 25. c. 19. de regular.

Apostolica auctoritate tenore præsentium penitus, & omnino privamus, ac ad illa, & alia quecumque, & qualia cumque in posterum obtinenda, seu fructus, redditus, & pro ventus Ecclesiasticos percipiendos, aut gradus assequendos perpetuo inhabilitamus, & ab executione quorumcunque Ecclesiasticon, etiam facrorum & præsertim Presbyterat us ordinum, necnon omni ministerio Ecclesiastico prædicto perpetuo suspensus, privatosque, & inhabiles, ac suspensos esse, necnon beneficia ipsa de jure & de facto, etiam ad hoc ut eorum ordinarii collatores ea aliis libere conferre possint, & nisi ea infra tempus a Lateranensi Concilio statutum contulerint, collatio beneficiorum eorum ad immediatum illorum superiorem, & demum ad nos, ac pro tempore existentem Rom. Pont. devolvatur, Patroni quoque eorum beneficiorum personas idoneas infra tempus a jure statutum ad ipsa beatifica præsentare possint, & nisi præsentaverint, etiam collatio beneficiorum eorum ad ordinarium spectet, & pertineat, va care, ac reservations fructum, redditum, & proventuum hujusmodi exprimate decernimus, ita ut de cetero ipsi apostasie, quandiu vixerint, aliqua beneficia Ecclesiastica obtinere, vel aliquod officium Ecclesiasticum exercere, aut fructus, redditus, & provebitus Ecclesiasticos, seu super illis pensiones annuas percipere, vel exigere, seu curam animarum, vel aliquod ministerium Ecclesiasticum exercere, aut Sacra menta Ecclesiastica ministrare, seu Missam celebrare, aut prætextu ordinum, in quibus constituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & provisiones, seu commendæ, ac reservations fructum, redditum, & proventum Ecclesiasticorum, necnon assignationes pensionum annuarum eis, etiam dicta auctoritate, etiam cum præsentium toto earum tenore inserta plenaria derogatione pro tempore factæ nullæ sint, & irritæ, ac viribus omnino careant, nec aliquod eis jus, aut titulum beneficia possidendi, aut fructus, redditus, & proventus, seu pensiones hujusmodi exigendi, vel pericipendi tribuant. Ipsique sic privati, inhabiles, & suspensi fructus suos non faciant, sed ad illorum restitutionem teneantur. Et nihilominus si curam animarum exercere, vel Ecclesiastica Sacra menta ministrare, seu Missam celebrare, aut prætextu ordinum suorum prædictorum aliquid facere, aut aliquod ministerium Ecclesiasticum exequi præsumpti, tanquam suspensi ab executione ordinum suorum, & in illis contra suspensionem ipsam, & in contemptum clavium ministrantes condignis poenis omnino puniantur.

Et ut omnis vagandi occasio apostatis hujusmodi tollatur, volumus, & sancimus, quod quævis tam Ecclesiastica, quam seculares personæ, cujuscunque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentia existant, etiam si Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, etiam Cardinalatus honore, vel mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia majori auctoritate, seu excellentia præfulgent, aliquem apostatarum eorumdem receptare, seu nutritre, vel illis, quo minus ad eorum monasterium, seu domum, vel alium locum regularem redeant, favorem, aut auxilium, seu consilium præstinent, & per ordinarium loci, sub quo moram trahent, communiti, a præmissis non destinent, sententiam excommunicationis eo ipso incurrit. Et si patroni aliqui beneficii Ecclesiastici, five sint laici, five clerici, aliquem ex eisdem apostatis ad beneficium de jure patronatus existens, tunc vacans præsentaverint, presentationes hujusmodi sint ei ipso nullæ, irritæ, & inanes, ac viribus careant, & ipsi patroni jure præsentandi alios ad eadem beneficia pro ea vice tantum privati existant. Quodque superiores ordinum, quos ipsi professi fuerint, & ordinarii locorum, in quibus ipsi apostata pro tempore degent, tam coniunctim, quam divisi, eosdem apostatas, ut ad eorum me- naste.

monasteria redeant, requirere, & si ad dicta monasteria redire cesserint, distulerint, vel recusaverint, eos secundum ordinis disciplinam, monitione prævia, per censuras Ecclesiasticas, & poenas, etiam corporis afflictivas, ad redeundum cogere & compellere possint, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Quod si regularis ordo hoc non patiatur, auctoritate nostra providere valeant, ut talibus apud eadem monasteria in locis competentibus, si absque gravi scando lo fieri poterit, alioquin in aliis religiosis dominibus ejusdem ordinis, ad agendum inibi poenitentiam, vita necessaria ministrentur. Si vero apostolæ hujusmodi se in his inobedientibus præstiterint, sint etiam auctoritate nostra, majoris excommunicationis sententia eo ipso innodati, & superiores sui eos excommunicatos esse declarant & nuncient, ac ut tales ab omnibus suis subditis nunciari & publicari faciant. Teneanturque ipsi apostolæ, cujuscunque ordinis, congregationis, & habitus fuerint, Birretum nigrum, duabus lineis albis ex tela confectis, & digito humano latis, ab una extremitate ad aliam extremitatem circumductis distinxum, & per totam ejus circumferentiam simili linea albissimum, ita ut omnes lineæ præfatae oculis intuentium manifeste appareant, continue gestare. Et si sine birrete hujusmodi de prehensi fuerint, possint pro hujusmodi inobedientia, non solum per suos superiores, verum etiam per quosunque, tam Ecclesiasticos, quam secularies Judices & magistratus, condignis poenis puniri, & ad delationem ipsius birreti, ut prætetur, distincte & suffulti, omnino compelli. Decernentes, quod de cætero, qui aliquem ordinem approbatum, ut præstetur, tacite vel expresse professus fuerit, & se illi ordini non astrictrum esse contendenterit, vel alias quovis modo, sive retento, sive dimisso habitu, extra regularia loca ipsius ordinis de jure aliquo catu stare posse putaverit, vel quavis ratione aut prætextu super hoc postulaverit, seu supplicaverit, literas, quas a nobis seu officio poenitentiariæ nostræ obtinebit, Cardinali, protectori, seu viceprotectori ipsius ordinis in curia residenti, & procuratori generali ordinis dirigi, & præsentari facere, ac coram eo in hoc negotio, cum plena causæ cognitione procedere teneatur, alias omnia & singula, per ipsum professum in præmissis gesta, nullius sunt roboris vel momenti, literaque alii directæ nullam jurisdictionem tribuant. Quodque omnes & singulæ translationes de apostolatis ipmis ad alium ordinem, etiam per nos, aut prædecessores nostros, vel per officium poenitentiariæ hujusmodi hactenus factæ, & quas deinceps fieri contigerit, nisi ad actiorem, vel parem ordinem factæ fuerint, & ipsi sic translati in monasteriis, in quibus regularis obseruantia vigeat, actu maneant, nullæ sint, & irritæ, ipsique sic translati ad pristinum ordinem, etiam si in ordinem, ad quem translati fuerint, professionem in eo emitti solitam emiserint, redire teneantur. Et si post unam & secundam monitionem, sibi a Prælati seu superioribus ordinum, a quibus translati sunt, factam, redire distulerint aut neglexerint, licet ipsi Prælati, seu superioribus procedere contra eos, modo & mediis contra apostolatas statutis. Et nihilominus præfatos sic translatos, & ut præstetur, non redeentes, administratione cujuscunq; Ecclesiastici beneficii seu officii, & prælaturæ perpetuo privamus.

C A P. II.

Apostolatum cause, & religiosorum extra claustra vagantium habes, ad Apostolicam decisionem evocantur.

Pius IV.

Singulas lites & causas, hactenus coram quibusvis ordinariis vel delegatis Judicibus, etiam in Rom. Cet. introductas, & in quacunque instantia contra di eos apostolatas vel translatos, vel alias inter quasvis personas præmissorum occasione pendentes, etiam si instructæ sint, ad nos advocationes, ac causas, tam ad nos advocationes in statu & terminis, quibus reperiuntur, reassumendas, necnon quam & quas

quæcunque personæ Ecclesiasticae & regulares, ac etiam seculares, necnon conventus, collegia, & universitates dicta occasione sua in præmissis communiter vel divisi interesse putantes, contradictos apostolatas, vel translatos, aut alios quæcunque active vel passive, civiliter vel criminaliter, ac realiter & personaliter vel mixtim, habent & movent, aut habere vel movere volent & intendent, cum omnibus & singularis incidentibus, dependent, emergent, annexis & conexis, totoque negotio principali, quoad professos, videlicet in alma urbe & ejus districtu alios in ea presentes, dilecto filio nostro Jacobo tituli S. Mariae in Cofmedin. Presbytero Cardinale Sabello nuncupato, nostro in dictis urbe & districtu Vicario generali, seu ejus locum tenenti, extra Curiam vero ordinari loci, ac superiori monasterii, in quibus prima & originaria Professio per quilibet ex apostolatis & translatis predictis emissa afferitur, necnon obtinenti primam dignitatem in Ecclesia cathedrali, seu Metropolitan. vel alii superiori loci hujusmodi, seu antiquiori canonico pro tempore residenti, per eos conjunctim, vissi imprimitis & diligenter inspectis & examinatis dispensationibus, facultatibus, licentiis, & indultis per eosdem apostolatas & translatos quo modolibet obtentis, ac processibus desuper habitis, & causis in eis allegatis mature discussis, ac prout justum & æquum fuerit, verificatis & probatis, summarie simpliciter & de plano, ac fine strepitu & figura judicii, ac sola veritate inspecta, appellatione postposita, audiend. cognoscend. & iuxta juris & sacrarum constitutionum dispositionem fine debito terminand. committimus & mandamus.

C A P. III.

Regulares non possunt audire confessiones secularium, nisi approbatione & indultu ordinariorum.

Pius V.

Romani Pontificis providentia circumspecta, nonnunquam gesta per eum rationabilibus & honestis suadentibus causis moderatur & commutat in melius, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Nuper siquidem quasdam declarationes & moderationes, circa nonnulla Concilii Tridentini decreta, regulares personas ordinum mendicantium, eorumque instituta concernentia, edidimus & promulgavimus. Et quia, uti accepimus, illarum vigore sacerdotes regulares prædictorum ordinum quandoque minus idonei & inhabiles confessionibus secularium audiendis ab eorum superioribus præpositi, absque alia Episcoporum, sed sola Magistrorum ordinis generalis, aut provincialium ministrorum approbatione & admittuntur. Nos super his, pro debito pastoralis officii, prout tenemur, salubriter provide volentes, tenore præsentium hac nostra constitutione perpetua sancimus, discernimus & declaramus, decretum Concilii Tridentini de approbatione regularium, audiendis confessionibus secularium præpositorum, ab Episcopis facienda observari debere, etiam in omnibus regularibus, quorumvis ordinum, etiam mendicantium, etiam sub regulari disciplina viventibus, etiam si sint lectors, aut in Theologia, etiam de superiorum suorum licentia graduati, vel promoti, vel a suis Magistris generalibus vel provincialibus, ministris, secularium confessionibus audiendis expositi. Volumus tamen eos, qui semel ab Episcopo in civitate & dioecesis suis prævio examine approbati fuerint, ab eodem Episcopo iterum non examinari. Ab Episcopo autem successore, pro majori conscientia sua quiete, examinari de novo poterunt. Inhibentes quibuscumque regularibus quorumvis ordinum etiam mendicantium, ut præstetur, ne vigore deputationis & approbationis ab eisdem magistris, & ministris provincialibus etiam quod illarum occasione ab ordinariis hucusque tolerati fuerint, absque speciali in posterum

tum licentia & approbatione ab ordinariis obtinenda, secularium confessiones audire presumant. Romæ 8. Id. Aug. 1571.

TITULUS XIX.
DE MONIALIBUS.

C A P. I.

Moniales a decimarum, & subfidiarum, aliorumque onerum impositione exemptæ sunt.

Pius IV.

Et Statu Ecclesiasticum, & monasteriorum quorumlibet, curæ nostræ divina dispositione commissorum paterna diligentia cogitantes, ad ea, per quæ illorum, ac personarum, præsertim fœminei sexus in illis subregulari castitia Altissimo famulantum statui, & opportunitate subventioni valeat salubriter provideri, ipsæque personæ, semotis perturbationib. universis, in pacis & quietis amicentia divinis officiis uberiori vacare valeant, libenter attendimus, ac in iis nostri pastoralis officiis partes favorabiliter impartimur. Hinc est, quod nos motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, omnes & singulas Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores quorumcunque monasteriorum, domorum, & regularium locorum, monialium, & fororum quorumvis Cister. Præmonstraten. sanctæ Clæræ, necnon sancti Benedicti, & sancti Augustini, ac tertii ordinis sancti Francisci, & aliorum quorumvis ordinum, etiam sub cura, & regime, ac secundum regularia instituta fratrum Minorum de observantia nuncupatorum, & Eremitarum ejusdem sancti Augustini degentium in Lombardia, & quibuscumque aliis Italiz partibus consistenter, ipsa que monasteria, domos & loca, deductis quatuordecim ducatis auri de Camera, pro vieti cuiuslibet monialis seu fororis, alios redditus non habentia, eorumque possessiones, & alia quæcunque bona, mobilia, & immobilia quæcunque, decimaram, & subfidiarum ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum, per nos & sed. Apostolicam, seu ejus legatos & nuncios, aut quæcunque alios quavis auctoritate fungentes, etiam pro expeditione contra Turcas, vel fidei tutione, ac fabrica Basilicae Principis Apostolorum de urbe, aut quævis alia urgentissima causa, pro tempore impostorum solutione, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, in perpetuum prorsus eximus, & liberamus. Et nihilominus omibus, & singulis collectoribus, subcollectoribus, ac commissariis, necnon quibuscumque aliis ad decimaram, & subfidiarum hujusmodi exactiōne deputatis, & pro tempore deputandis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostræ indignationis, ac excommunicationis late sententia poena, distictius invenimus, ne Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores, domos, monasteria, & loca prædicta, etiam vigore quaruncunque literarum a nobis, vel sede prædicta pro tempore emanatarum, etiam si in eisdem contineatur, quod ad quævis exempta, domos, monasteria, & loca se extendant, vel alterius cujuscumque tenores existant, ipsi se de suis sibi concessæ facultatis, nisi de præsentibus eorumque toto tenore, ac de dictis ordinibus, & nomine eorum, quibus dictorum ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commissa fuerint, plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes fecerint mentionem, ad solventium decimas, seu subfidiaria, aut onera hujusmodi, quovis modo cogere aut compellere, seu alias præmissorum occasione, eas molestatæ seu inquietare presumant. Romæ Non. April. 1560.

C A P. II.

Clausura obstringuntur moniales tacite vel expresse religionem professæ, & earum receptiones ad ordinem, clausura obligatio violata, irritæ sunt, & inanæ.

Tom. II.

Pius V.

Circa pastoralis officiis nobis, meritis licet imparibus, desuper commissi curam (quantum nobis ex alto pertinet) vigilantes, assidue ad ea, per quæ singulis erroribus, & excessibus obviatur, ac personis quibuslibet, præsertim fœminei sexus virginitatem suam Altissimo ventibus, sub religionis iugo Christo Salvatori in castitatis holocausto famulari affectantibus, a semine institutæ & honestatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur in congruum, quod in regularis ponat honestatis gloria maculam, & divinam merito possit offendere majestatem opportune succurratur, libenter intendimus, ac in his nostræ vigilanteæ partes propensius impertimur, prout id in Dominum salubriter expedire consipimus. Hac igitur perpetuo valitura constitutione, inhærentes etiam constitutioni fel. record. Bonifacii Papæ VIII. & prædecessoris nostri, quæ incipit, Pericolo, & decretis Concilii Tridentini super clausura monialium editis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, atque perpetuo decernimus, universas, & singulas moniales, præsentes atque futuras, cujuscumque religionis, ordinis, vel militiarum, etiam Hierosolymitan. sint, quæ vel jam receptæ sint, vel in posterum in quibusvis monasteriis sive domibus recipiuntur, & facite vel expressæ religionem professæ, etiam si conversæ, aut quoque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis, vel fundationibus earum regulæ ad clausuram non teneantur, nec unquam in earum monasteriis seu domibus, etiam ab immemorabili tempore ea servata non fuerit, sub perpetua in suis monasteriis seu domibus de cætero debere permanere clausura, iuxta formam dictæ constitutionis fel. recor. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris Trident. approbatæ & innovatae, quæ nos auctoritate præfata eriam approbamus, & innovamus, in omnibus & per omnia, ac illam distictæ observari mandamus. Quod si aliquæ moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine eriam immemorabili, aut instituto vel fundatione regulæ sua freatæ, animo obstinato huic clausuræ resistant, aut quoquo modo reluctentur, ordinarii una cum superioribus eatum omnibus juris & facti remedis compellant easdem, tanquam rebelles & incorrigibilis, ad præcisæ subeundum dictam clausuram, & perpetuo observandam. Mulieres quoque, quæ Tertiariæ, seu de penitentia dicuntur, cujuscumque fuerint ordinis, in congregatione viventes, si & ipsæ professæ fuerint, ita ut soleme votum emiserint, ad clausuram præcisæ, ut præmittitur, & ipsæ teneantur. Quod si votum solleme non emiserint, ordinarii, una cum superioribus earum, hortentur, & persuadere studeant, ut illud emittant, & prosteantur, ac post emissionem, & professionem eidem clausura se subjiciant, quod si recusaverint, & aliquæ ex eis inventæ fuerint scandolose vivere, severissime puniantur. Ceteris autem omnibus sic absque emissione professionis, & clausura vivere omnino voluntibus, interdicimus, & perpetuo prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorsus in suum ordinem, religionem, congregationem recipiant. Quod si contra hanc nostram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad sic vivendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professions, & receptiones irritas decernimus, & nullas, prout etiam præsenti decreto irritas facimus, & annullamus. Porro ne moniales tertiariæ prædictæ, propter hanc clausuram, detrimentum aut incommodum aliquod in earum necessitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum viatum, patientur, sed ut eis opportune consulatur, auctoritate Apostol. præfata monia-

A a a a a
lium
a Bonifac. VIII. c. pericolo, de statu regularium. in 6.